

Eduskunnan kirjaston aineistopolitiikka

JOHDANTO

Eduskunnan kirjasto on erikoiskirjasto, joka toimii osana suomalaista kirjastoverkkoa ja tarjoaa tietoa oikeudesta ja yhteiskunnasta sekä eduskunnan toiminnasta. Eduskunnan kirjaston asiakkaita ovat kansanedustajat, eduskunnassa työskentelevät ja ulkoiset asiakkaat, joiden tiedontarve liittyy kirjaston aihealueisiin.

Kirjaston kokoelmien hankintaa ja hallintaa ohjaa aineistopolitiikka. Tavoitteena on relevantti, ajankohtainen sekä kronologisesti kattava kokoelma, joka tukee tutkimustyötä, vastaa erityisesti eduskunnan ja muun valtionhallinnon tiedontarpeisiin sekä jakaa kansalaisille tietoa demokratiasta ja parlamentarisesta toiminnasta. Kirjasto keskittyy kehittämään digitaalisia aineistopalveluja.

Eduskunnan kirjasto valmisteleo oman aineistopolitiikan, joka viedään kansliatoimikunnan hyväksyttäväksi. Aineistopolitiikka päivitetään samassa rytmissä eduskunnan kanslian strategian kanssa, ja siinä huomioidaan sekä kanslian että tietotukiyksikön strategiset linjaukset. Sitä kehitetään myös eduskunta-asiakkaiden ja ulkoisten ydinasiakkaiden kanssa, kuten oikeudellisen ja yhteiskunnallisen alan tutkimusyhteisön kanssa.

MUUTOKSET KIRJASTON TOIMINTAYMPÄRISTÖSSÄ

1. Aineistokustannukset nousevat, kun yleinen hintataso kohoaa ja kustannusalan ansaintamallit muuttuvat. Tämä näkyy erityisesti digitaalisten aineistojen kustannuksissa ja edellyttää yhä enemmän priorisointia, samalla kun taloudellinen liikkumavara pienenee. Toisaalta avoimen tieteen kehitys helpottaa tutkimustiedon saavutettavuutta.

Kirjaston aineistopalveluissa muutoksiin on toistaiseksi pystytty varautumaan, mutta tulevana kausina kokoelmien ylläpito ja kehittäminen edellyttävät taloudellisia lisäpanostuksia tai tarpeiden priorisointia erityisesti, kun hankitaan uutta aineistoa.

2. Tiedonhankinnan digitalisaatio on edennyt siihen vaiheeseen, että asiakkaat useimmiten olettavat, että tiedon saa digitaalisesti. Eduskunnan kirjaston tarjoaman aineiston käytöstä pääosa on jo pitkään tapahtunut digitaalisesti.

Eduskuntatyöhön liittyvän aineiston digitointia ja julkaisemista suunnitellaan ja edistetään yhdessä eduskunnan arkiston ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Kirjaston metadatan linkittäminen avoimessa verkossa olevaan tietoon edistää aineiston digitaalista saatavuutta sekä mahdollistaa kirjaston työprosessien automatisointia.

3. Aineiston käytön tukipalvelut ovat digitalisoituneet, ja kehitys jatkuu tietotukistrategiassa asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Kirjasto tuottaa verkkosisältöjä, kuten lakihankkeiden tietopaketteja, joilla nostetaan esiin lainsäädäntöhankkeita sekä niihin liittyvää tutkimuksellista ja oikeusvertailevaa aineistoa. Tietopakettien tuotantoa laajennetaan ja tiedon hyödynnettävyyttä lisätään muun muassa data-analytiikalla ja tiedon visualisoinnilla.

4. Kirjaston painetun kokoelman ydin on yhteiskunnan, lainsäädännön ja parlamentaarisen kehityksen myötä karttunut aineisto, joka on tutkimukselle välttämätön tietovaranto. Merkittävä osa kirjaston asiakkaista on tutkijoita.

Tutkimuksen tukeminen on tunnistettu eduskunnan kanslian strategiassa osana vahvan demokratian painopistealuetta. Kun kirjasto tukee tutkimusta, paranee samalla eduskunnalle annettava aineisto- ja asiantuntijapalvelu, mikä myös osaltaan vahvistaa demokratiaa.

Kirjasto kehittää tutkija-asiakkaiden palvelua muun muassa digitointihankkeilla ja akkreditointijärjestelmällä, jotka helpottavat aineistojen käyttöä. Kehittämistyössä hyödynnetään tutkijapaneeleita.

5. Kirjaston asema julkisena yhteiskunnallisena tietovarantona ja muistiorganisaationa on vahvistunut, kun muut valtionhallinnon tietotukitoimijat ovat keskittyneet omien kehysorganisaatioidensa välittömiin tiedontarpeisiin.

Lainsäädäntöprosessin tietotuen kannalta muutos korostaa kirjaston ja valtioneuvoston kanslian tietotuen yhteistyön merkitystä. Teknologinen kehitys ja yhteiskunnan polarisoituminen korostavat eheän, oikean ja alkuperäisen tiedon merkitystä.

6. Tieteellisen tiedon tukeminen sekä tiedon syntyprosessien ymmärrys on keskeinen osa Eduskunnan kirjaston asiantuntemusta. Kaikkien asiakkaiden tiedontarpeiden kannalta on entistäkin tärkeämpää varmistaa, että kirjaston ainutlaatuinen kokoelma on helposti käytettävissä. Jotta relevantti aineisto löytyy, tarvitaan kirjaston asiantuntijoiden vahvaa sisältöosaamista myös jatkossa.

KIRJASTON KOKOELMAN AIHEALUEET

Eduskunnan kirjasto palvelee eduskuntaa ja toimii julkisena oikeudellista tietoa, yhteiskuntatietoa ja eduskuntatietoa jakavana erikoiskirjastona.

Kirjaston kokoelma on sekä syvyydeltään että laajuudeltaan ainutlaatuinen Suomessa. Se kuvaa suomalaisen parlamentarismien sekä oikeudellisen ja poliittisen järjestelmän kehitystä autonomian ajoilta nykyhetken saakka. Kattava erikoiskokoelma tarjoaa yhdessä eduskunnan arkiston kanssa välttämättömän tietovarannon tieteelliselle tutkimukselle.

Oikeudellisen tiedon kokoelma

Kotimainen kokoelma sisältää laki- ja säädöskokoelmia, säädösvalmisteluasiakirjoja, oikeustapauskokoelmia sekä oikeustieteellisiä lehtiä, kirjoja ja kausijulkaisuja.

EU-oikeuden kokoelma sisältää lakikirjoja ja säädöskokoelmia, säädösvalmisteluasiakirjoja, oikeustapauskokoelmia ja EU-oikeuden lakikommentareja.

Ulkomainen kokoelma sisältää lakikirjoja, säädöskokoelmia ja -valmisteluasiakirjoja, oikeustapauskokoelmia sekä oikeustieteellistä tutkimuskirjallisuutta ja lehtiä ja kausijulkaisuja valtiosääntöoikeuden, EU-oikeuden, kansainvälisen oikeuden, ihmisoikeuskysymysten, oikeuspolitiikan ja vertailevan oikeustieteen aloilta. Muilta oikeusaloilta kokoelma tarjoaa yleiskatsauksia sekä tietoa ajankohtaisista ilmiöistä.

Yhteiskunnallisen tiedon kokoelma

Kotimainen kokoelma sisältää kattavasti tieto-, tutkimus- ja mielipidekirjallisuutta sekä lehtiä ja kausijulkaisuja politiikasta ja poliittisesta toiminnasta, politiikan tutkimuksesta, poliittisesta historiasta, valtioinstituutiosta, kansainvälisistä suhteista ja suomalaisesta yhteiskunnasta.

Ulkomainen kokoelma sisältää historiallisen valikoiman Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen julkaisuja ja asiakirjoja. Lisäksi kokoelmaan kuuluu tieto-, tutkimus- ja mielipidekirjallisuutta sekä lehtiä ja kausijulkaisuja politiikasta ja poliittisesta toiminnasta, politiikan tutkimuksesta ja poliittisesta historiasta, kansainvälisistä suhteista sekä Euroopan unionista, Natosta, YK:sta ja muista keskeisistä kansainvälisistä järjestöistä, joissa Suomi on jäsen. Muilta yhteiskuntatiedon aloilta kokoelma tarjoaa yleiskatsauksia ja tietoa ajankohtaisista ilmiöistä.

Eduskuntatiedon kokoelma

Eduskuntatiedon painetun aineiston kokoelma täydentää eduskunnan arkiston palveluja ja verkkosivuston digitaalista tarjontaa. Se sisältää kaikki valtiopäiväasiakirjat sekä kirjallisuutta ja muuta aineistoa Suomen eduskunnasta ja sen toiminnasta. Lisäksi kokoelmaan kuuluu valikoima kirjallisuutta ja kausijulkaisuja demokratiasta, parlamentaarisesta kehityksestä ja eri kansanedustuslaitosten historiasta myös ulkomailta. Kirjastossa on myös historiallinen valikoima muiden maiden parlamenttiaineistoja.

KIRJASTON KOKOELMAN PRIORISOINNIN PERIAATTEET

Kirjaston aktiivisen ylläpidon piirissä olevat kokoelmat on jaoteltu priorisoiuihin painopistealueisiin (liite 1):

1. **Ydinaineisto**, jonka hankinta ja säilyttäminen on välttämätöntä kirjaston toiminnan, ydinasiakkaiden tarpeiden ja kokoelman relevanssin kannalta.
2. **Eduskuntainstituutioaineisto**, jonka säilyttäminen on perusteltua eduskunnan historian kannalta.
3. **Tutkimuskokoelma**, joka palvelee kirjaston ydinasiakkaiden tiedontarpeita ja tukee kanslian strategista tavoitetta demokratian vahvistamiseksi. Laadukkaan tutkimuskokoelman ylläpitäminen on perusteltua tutkimusta palvelevan erikoiskirjaston relevanssin ylläpitämiseksi. Tutkimuskokoelman ajantasaisuutta ja relevanssia tarkastellaan säännöllisesti, jotta se täyttää kirjaston ydinasiakkaiden tiedontarpeen.

Kirjasto tarjoaa eduskunnan sisäisille asiakkaille painopistealueilta koottuja verkkoaineistoja ja aineistojen seurantapalveluita.

Priorisoinnin periaatteet ohjaavat kokoelman evaluointia ja hankintaa.

Seuranta, evaluointi ja karsinta

Kirjaston asiantuntijat analysoivat kokoelmien arvoa ja laatua kokoelmatyön arviointi- ja mittausmenetelmillä.

Aineistojen käyttöä ja kartuntaa seurataan jatkuvan tilastoinnin menetelmillä. Käyttöä seurataan tarvittaessa myös otostutkimuksilla. Kirjasto ei pääsääntöisesti karsi aineistojaan käyttö- tai lainausmäärien perusteella.

Aineistoja evaluoidaan niiden käytön mukaan. Niitä myös verrataan muihin vastaavien alojen kokoelmiin Suomessa samoin kuin vastaaviin verkkoaineistoihin.

Poistoja tehdään harkitusti niin, että priorisoituja painopistealueita koskeva välttämätön aineisto pystytään säilyttämään. Kokoelmista karsitaan esimerkiksi relevanssin menettäneitä julkaisuja, aiempia painoksia ja kaksoiskappaleita.

Osa aineistoista on **passiivianeistoa**, johon ei kohdistu aktiivista ylläpitoa. Passiivianeisto on tyypillisesti parlamenttikirjastojen välisten vaihtosuhteiden kautta kertynyttä tai kansainvälisistä järjestöistä toimitettua aineistoa, jotka eivät lukeudu edellä mainittuihin painopistealueisiin.

Hankinta

Aineistohankinta perustuu priorisoituihin painopistealueisiin, joiden nojalla kirjasto ylläpitää merkitystään julkisena oikeudellista tietoa, yhteiskuntatietoa ja eduskuntatietoa jakavana erikoiskirjastona ja palvelee asiakkaitaan näiden aihealueiden tiedontarpeissa. Kokoelmaa voidaan lisäksi harkinnan mukaan täydentää eduskunnan muiden tiedontarpeiden mukaisesti.

Hankintaa ohjaavat kirjaston aineistopolitiikkaan kirjatut linjaukset sekä eduskunnan toiminta- ja taloussuunnitelma.

Kirjastoon hankitaan painettuja ja verkkojulkaisuja. Aina ennen hankintapäätöstä tarkistetaan, onko kyseistä aineistoa saatavilla verkkomuodossa. Verkkoversioita suositetaan aina, kun se on kustannukseltaan ja käytettävyydeltään tarkoituksenmukaista. Yksittäisten tietolähteiden kappale- ja käyttäjämäärät arvioidaan eduskunnan käyttötarpeiden mukaan niin, että vältetään päällekkäishankinnat.

Hankittavien aineistojen kielenä suositetaan suomen, ruotsin ja englannin kieltä, mutta kokoelmiin otetaan aineistoja myös muilla kielillä, erityisesti ranskaksi ja saksaksi.

Kirjasto ottaa harkinnan mukaan vastaan lahjoitusaineistoa täydentämään sen omien aihealueiden kokoelmia. Mahdollisia lahjoituskokoelmia ei säilytetä omina kokonaisuuksinaan, mutta yksittäisiä relevantteja niteitä voidaan sijoittaa soveltuviin kokoelmiin.

AINEISTON KÄYTETTÄVYYS JA SIJOITTELU

Kirjasto tarjoaa aineistojen hakuun ja käyttöön tarvittavat tilat ja välineet sekä käyttöä tukevat palvelut. Aineistojen saavutettavuus taataan tuottamalla niitä koskeva metadata sijaintitietoineen kirjastotietokantaan ja eduskunnan sisäisille ja ulkoisille verkkosivuille. Aineistojen käytettävyyttä edistetään linkitetyn datan käyttöönotolla ja kirjaston asiasanaston ontologisoinnilla.

Kirjaston aineiston voi sijoittelun mukaan jakaa kolmeen kategoriaan: sisäisiin kokoelmiin, avokokoelmaan ja varastokokoelmaan.

Eduskunnan sisäiset kokoelmat

Kirjasto tarjoaa eduskunnan sisäisille asiakkaille ensisijaisesti digitaalisia aineistoja, jotka sisältävät verkkolehtiä, näköislehtiä, uutisarkistoja ja muita verkkopalveluita eduskunnan sisäisessä verkossa käytettäväksi. Tämän lisäksi se ylläpitää eduskuntatyötä tukevia erityiskokoelmia eduskunnan tiloissa.

Avokokoelma

Avokokoelma on sijoitettu kirjaston julkisiin asiakastiloihin ja on siellä eduskunta-asiakkaiden lisäksi kaikkien tiedontarvitsijoiden avoimesti käytettävissä tai lainattavissa. Se koostuu pääpiirteittäin seuraavista kokonaisuuksista:

Lainattavien kirjojen kokoelma koostuu pääosin kirjaston aihealueiden tuoreimmasta tieto- ja tutkimuskirjallisuudesta sekä komiteanmietinnöistä. Aineisto on sijoitettu kirjaston pohjakerrokseen.

Kirjaston **sanomalehtikokoelma** kattaa Suomen valtakunnalliset ja suurimmat maakunnalliset päivälehdet. Aineisto on sijoitettu kirjaston palvelukerrokseen.

Aikakauslehtikokoelma koostuu suomalaisista puoluelehdistä sekä keskeisimmistä tieteellisistä ja muista aikakauslehdistä kirjaston aihealueilta. Aineisto on jaettu pohja- ja palvelukerrokseen.

Käsikirjasto sisältää valtiopäiväasiakirjoja, Suomen säädöskokoelman, lakikirjoja, lakikommentareja sekä kirjaston aihealueiden hakuteoksia, sanakirjoja ja kausijulkaisuja. Se löytyy palvelukerroksen lukusalista.

Kirjaston **verkkoaineistoihin** voi tutustua työasemilla, jotka on sijoitettu palvelukerrokseen.

Palvelukerroksesta löytyy myös **Arkadia-kokoelma**, joka sisältää kansanedustajien kirjoittamia kirjoja politiikasta ja eduskuntatyöstä.

Varastokokoelma

Varastokokoelma on sijoitettu asiakkailta suljettuihin kirjavarastoihin ja on sieltä eduskuntaasiakkaiden lisäksi kaikkien tiedontarvitsijoiden tilattavissa joko kirjaston tiloissa käytettäväksi tai mukaan lainattavaksi. Kokoelma sisältää pääosin vanhempaa aineistoa kirjaston kaikilta aihealueilta. Varastoissa on myös erikoiskokoelmia.

Kirjaston kokoelmien tarkemmat kuvaukset ja hyllyluokitukset löytyvät kirjaston verkkosivuilta.

Liite 1: Priorisoidut painopistealueet.

Liite 1: Eduskunnan kirjaston aineistopoliittika: Priorisoidut painopistealueet

	Ydinaineisto	Eduskunta- instituutio-aineisto	Tutkimuskokoelma	Passiiviaineisto
OIKEUDELLINEN TIETO	Kotimaiset säädös- kokoelmat, sopimus- sarjat ja lakikirjat	Suomen historiaan liittyvät säädös- aineistot (Ruotsi, Venäjä) sekä EU- oikeuden säädös- kokoelmat, sopimus- sarjat ja lakikokoelmat	Pohjoismainen säädös- aineisto, kansainvälisen oikeuden sopimussarjat ja asiakirjat sekä ulkomaiset sopimussarjat	Muiden kuin edellä mainittujen maiden säädösaineistoja
	Kotimainen säädös- valmisteluaineisto	EU-oikeuden säädös- valmisteluaineisto	Pohjoismainen säädös- valmisteluaineisto	Muiden kuin em. maiden säädös- valmisteluaineistoja
	Kotimaiset oikeustapaus- kokoelmat	EU-oikeuden oikeus- tapauskokoelmat	Pohjoismaiset oikeustapaus- kokoelmat	Muiden kuin em. maiden oikeus- tapauskokoelmia
	Kotimaiset säädös- kommentaarit, EU- oikeutta koskeva kirjallisuus sekä oikeustieteelliset kirjat, lehdet ja kausijulkaisut		Ulkomaiset säädöskommen- taarit ja oikeustieteellinen tutkimuskirjallisuus, joiden aiheina valtiosääntöoikeus, EUoikeus, kansainvälinen oikeus, ihmisoikeudet, oikeuspolitiikka ja vertaileva oikeustiede. Maantieteelliset painopiste- alueet: Pohjoismaat, Iso-Bri- tannia, Saksa, Ranska ja USA.	
			Muilta oikeusaloilta ulko- maisten säädöskommen- taarien ja oikeustieteellisen tutkimuskirjallisuuden kokoelma, joka tarjoaa yleiskatsauksen sekä tietoa ajankohtaisista ilmiöistä. Maantieteelliset painopiste- alueet: Pohjoismaat, Iso-Bri- tannia, Saksa, Ranska ja USA.	
YHTEIS- KUNNALLINEN TIETO	Kotimainen tieto-, tutkimus- ja mielipide- kirjallisuus sekä lehdet ja kausijulkaisut, joiden aiheina politiikka, poliit- tinen toiminta, poliittinen tutkimus ja poliittinen historia, valtioinstituutioi- den toiminta, suomalaisen yhteiskunnan kehitys, kansainväliset suhteet sekä EU, Nato, YK ja muut keskeiset kansainväliset järjestöt, joissa Suomi on jäsen	Erikoiskokoelmat kuten Kotimaiset virallisjulkaisut, Wanha- kokoelma, Ryti-, Kiina ja Kansainliitto-aineistot	Ulkomainen tieto-, tutkimus- ja mielipidekirjallisuus, joiden aiheina politiikka, poliittinen toiminta, poliitii- kan tutkimus ja poliittinen historia, kansainväliset suhteet sekä EU, Nato, YK ja muut keskeiset kansainväli- set järjestöt, joissa Suomi on jäsen	
		Tallekirjasto ja vaihto- kirjastoaineistot, joiden aiheina EU, EN, ETYJ, PN ja IPU sekä YK ja sen erityisjärjestöt		Muiden kuin edellä mainittujen kansain- välisten järjestöjen aineistoja

	Ydinaineisto	Eduskunta-instituutio-aineisto	Tutkimuskokoelma	Passiiviaineisto
EDUSKUNTATIETO	Valtiopäiväasiakirjat ja eduskunnan julkaisut sekä Suomen eduskuntaan ja sen toimintaan liittyvä kirjallisuus ja muu aineisto	Euroopan parlamentin asiakirjat sekä Suomen ja parlamentaarisen kehityksen historiaan liittyvien edustuslaitoksien asiakirjat Ruotsista, muista Pohjoismaista, Venäjältä (vuoteen 1917), Isosta-Britannias-ta, Saksasta, Ranskasta ja USA:sta		Muiden kuin edellä mainittujen maiden valtiopäiväasiakirjoja
	Demokratiaa, parlamentaarista kehitystä ja eri kansanedustuslaitoksia koskeva kotimainen tutkimuskirjallisuus		Demokratiaa, parlamentaarista kehitystä ja ulkomaisia kansanedustuslaitoksia koskeva ulkomainen tutkimuskirjallisuus Maantieteelliset painopistealueet: Pohjoismaat, Iso-Britannia, Saksa, Ranska ja USA.	
	Kansanedustajien politiikkaa ja eduskuntatyötä käsittelevät kirjat			